

Tre innovative landmænd sætter sammen med forskere og rådgivere fokus på at udvikle IPM - Integreret Plantebeskyttelse – i et nyt projekt ”IPM Innovationsbrug”, der er støttet af Miljøstyrelsen. De skal få teori og praksis til at mødes.

Laue Skau driver sin bedrift med planteavl og svin sydøst for Haderslev og arbejder sammen med Finn Olsen og Peter Karlsen fra Sønderjysk Landboforening.

Sådan vurderer du behovet for bekæmpelse af bladlus i korn

Bladlus: I hvede sidder bladlus i aksene, hvor de er lette at ramme. I vårbyg og havre sidder de især på blade og strå i bunden af afgrøden. Her er de sværere at ramme og man skal tidligere ud.

Af Ghita Cordsen Nielsen
landskonsulent, Seges

De seneste par år har der været meget få bladlus i korn, og bekæmpelse har ikke været aktuell i ret mange marker.

Generelt anbefales bekæmpelse kun ved konstateret behov, og det er der flere grunde til. Blandt andet er der fundet resistens i udlandet hos bladlus mod pyrethroider, og der er ingen nye midler på vej. Undlades sprøjtning, så skånes nyttedyrene - som kan være med til at bekæmpe bladlusene. Samtidig sparer man omkostninger og praktiserer IPM.

De vejledende bekæmpelsestærskler for bladlus i korn er følgende:

► Vinterhvede og vårsæd frem til og med vækststadium 73 (tidlig mælke moden): 40 pct. angrebne strå, hvis der ikke er behov for svampebekæmpelse, og 25 pct. angrebne strå, hvis der samtidig er behov for svampebekæmpelse.

► Vinterhvede og vårsæd frem til og med vækststadium 75 (kerneindhold mælk og let grynet): 100 pct. angrebne strå. Vær opmærksom på midlernes sprøjtefrister.

Bemærk, at et strå tælles som angrebet, blot der konstateres en enkelt bladlus.

Angrebene kan være lidt uens fordelt i marken, hvorfor man kan gå i w-form over markerne.

Tærsklerne er relativt lave, og man skal ikke være bange for,

at angrebet løber fra en og ikke kan slås ned.

Ved bekæmpelse af sene angreb skal afgrødens ’grønhed’ og antallet af bladlus pr. strå tages med i betragtning. Jo mere grøn en afgrøde er, og jo større kolonier af bladlus der er, jo senere kan bekæmpelse være aktuell.

Tabel 1. Oversigt over godkendte midler til bladlusbekæmpelse i korn.

Resistensgruppe	Middel	Anbefalet dosis mod bladlus, l/kg pr. ha		Sprøjtefrist (stadie/antal dage)	Skånsomhed for nyttedyr, 0-3 (3 mest skånsom)
		Hvede	Vårbyg og havre		
3 A	Lamdex	0,1	0,15	30 dage	0
3 A	Kaiso Sorbie	0,05	0,075	28 dage	0
3 A	Mavrik	0,05-0,1	0,1	St. 75 og 30 dage	1-2
1 A	Pirimor 500 WG	0,05-0,125	0,125	St. 75 og 30 dage	3
29	Teppeki	0,08-0,1	0,1	St. 77	3

Tabel 2. Svenske bekæmpelsestærskler for bladlus i vinterhvede (pct. angrebne strå) ved forskellige priser og udbyttelniveauer. Der er regnet med 180 danske kr./ha til bekæmpelse (udbringningsomkostninger indgår).

Hvedepris, kr./hkg	Stadium 59		Stadium 69		Stadium 75	
	<80 hkg/ha	>80 hkg/ha	<80 hkg/ha	>80 hkg/ha	<80 hkg/ha	>80 hkg/ha
70	35	25	80	70	100	80
110	25	15	70	50	85	65
145	25	15	60	50	80	55
180	15	10	50	35	70	50
215	15	10	35	25	65	35

Kornbladlus i hvedeaks øverst. Det lille foto viser en bladlus, der er parasiteret af snyltehvepse (nyttedyr). Mariehøns og deres larver (foto t.h.) er også nyttedyr og æder mange bladlus, men mariehøns er først aktive et stykke inde i sæsonen og har ikke så stor effekt på tidlige bladlusangreb. Andre altædende rovdyr, som også æder bladlus, er dog aktive tidligere i sæsonen. De lever af bl.a. springhaler, som er til stede i marken hele året. Mange springhaler kan øge antallet af disse rovdyr, før bladlus ankommer.

Svært at ramme i vårkorn

Især i vårbyg vil man bekæmpe angreb, før der kommer kraftigere angreb. Det skyldes, at mange af bladlusene sidder på stråene lige over jordoverfladen i bunden af afgrøden og kan være svære at bekæmpe. De anbefalede doser mod bladlus er også lidt højere i vårbyg og havre end i hvede.

Sprøjteteknikken skal i vårbyg og havre også indrettes efter bladlusenes placering. Kør her langsomt med store dråber

Rune Gjengedal fra Hverringe Gods ved Kerteminde styrer en stor frøproduktion og arbejder sammen med Michael Toft og Morten Eshøj fra Patriotisk Selskab.

Peter Friderichsen på Gammelgaard ved Søllested har frøavl i Conservation Agriculture og arbejder sammen med Hans Henrik Fredsted og David Dresen fra Agrovi.

og højt tryk. I hvede sidder de fleste bladlus i aksene og er derfor lette at ramme.

I tabel 1 ses en oversigt over godkendte midler til bladlus-bekæmpelse i korn. Pirimor og Teppeki har kun effekt mod bladlus og er de mest skånsomme midler overfor nyttedyr. Vær også obs. på evt. angreb af kornbladlillelarver i vårbyg og havre og hvedegalmyg i hvede.

Betydning af kornpris

I Sverige har de på baggrund af forsøg fra Sveriges Landbrugsuniversitet set på, hvordan kornprisen og udbytteneiveauet påvirker bekæmpelsestærsklerne. Se tabel 2.

Tærsklerne er bygget op på en anden måde end i Danmark, men tabellen giver et indtryk af, hvor meget kornprisen påvirker tærsklerne.

IPM-værtens erfaringer:

Savner mere viden om skadetærskler for skadedyr på CA-ejendomme

- Vi har de seneste år helt klart haft mere bevågenhed og fokus på behovet for bekæmpelse af skadedyr, fortæller IPM-vært Peter Friderichsen fra Gammelgaard.

- Det skyldes, at vi nu i tre høstår har dyrket efter Conservation Agriculture principperne, og andre landmænd med denne dyrkningsform fortæller, at de bruger færre skadedyrsmidler, siger han.

Peter Friderichsen har igennem sin deltagelse i IPM-projektet også fået mere fokus på at bekæmpe efter behov.

- Vi har de seneste år nedsat forbruget af skadedyrsmidler. Både fordi behovet har været relativt lavt, men nok især fordi vi har stor opmærksomhed omkring det. Vi gør meget ud af at undersøge markerne for evt. angreb. Jeg kender de vejledende bekæmpelsestærskler for skadedyr, men savner oplysninger om, hvorvidt tærsklerne er højere på ejendomme, der praktiserer CA-dyrkning og derfor har flere af visse nyttedyr. Jeg kunne godt tænke mig, at denne effekt blev kvantificeret, siger han.

Rådgiverens råd:

Der var større fødegrundlag for bladlus-rovdyr i en CA-mark end i en pløjet mark

- Vi har i 2021 undersøgt antallet af springhaler og regnorme i jorden i en hvedemark hos Peter Friderichsen. Marken har været dyrket efter CA-principperne siden 2019. På samme måde har vi undersøgt jorden i en pløjet hvedemark hos hans nabo, fortæller seniorforsker Marianne Bruus fra Aarhus Universitet.

Der var ikke sprøjtet med skadedyrsmiddel i nogen af markerne, da jordprøverne blev udtaget 31. maj.

- Vi fandt over dobbelt så mange springhaler og næsten dobbelt så mange regnorme i marken med CA-dyrkning. Det kan selvfølgelig være tilfældigt - men andre mere detaljerede undersøgelser viser det samme, siger hun.

Springhaler kan ikke i sig selv bekæmpe bladlus, men de kan tjene som føde for generelle rovdyr som edderkopper og biller, der kan holde bladluspopulationen nede i starten af sæsonen, inden specialiserede rovdyr som f.eks. mariehøns indfinder sig. Mariehøns spiser store mængder bladlus.

- Vi har også i de to marker set på antallet af andre nyttedyr, såsom biller, edderkopper og guldøjer. Disse undersøgelser er dog endnu ikke afsluttet, fortæller Marianne Bruus.